CURTEA DE APEL NORD

Dosarul nr. 21rji-267/2026 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
1-25128125-03-21rji-17032026 Judecător Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În numele Legii

04 iunie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Aurelia Andronache, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Lupașco Dmitri împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

La 08.09.2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Lupașco Dmitri împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângeri s-a invocat că a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 17.12.2024 - 06.01.2025, în condiții inumane, și anume: supraaglomerarea nu a fost respectat norma spațiul locativ de 4 m^2 ; celula populată cu diferite insecte; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa

potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajată pentru uscarea hainelor; umiditatea; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; asistența medicală insuficientă.

Lupașco Dmitri solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, și anume în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, a fost admisă plângerea condamnatului Lupașco Dmitri împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Lupașco Dmitri a fost deținut în perioada 17.12.2024-06.01.2025, în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 20 zile, în calitate de condamnat.

În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Lupașco Dmitri cu 2 zile, pentru perioada de 20 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălti cu statut de condamnat, calculându-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Lupașco Dmitri prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 08.11.2024, sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 07 luni, s-a redus în total cu 2 zile.

S-a obligat administrațiile instituțiilor Penitenciarul nr. 11 Bălți să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Exercitarea căilor de atac:

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care plângerea condamnatului Lupașco Dmitri să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că, în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că condamnatului Lupașco Dmitri în Penitenciarul nr. 11 Bălți i-a fost acordate condițiile minime necesare de detenție.

Se invocă faptul că, condamnatul a fost deținut în celule bine iluminate, şi ventilate. Iluminarea şi ventilarea celulelor a fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid. Iluminarea artificială a fost asigurată prin becuri electrice. Încălzirea celulelor a fost efectuată prin sistem centralizat de

încălzire, celule fiind dotate cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C. Blocul sanitar nu se află în celulă, şi este separat de restul celulei cu pereții până la tavan şi cu ușa din termopan. Condamnatul a fost asigurată plimbarea zilnică, conform art. 215 Codului de Executare, cu o durata cel puțin 1 oră pe zi. Spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătoriei penitenciarului, dotată cu mașini de tip automat. În penitenciar sunt amenajate locurile speciale pentru uscarea hainelor. Deratizarea şi dezinsectizare încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial de agenți economici speciale conform contractelor încheiate. Asistența medicală se acordă în regim non-stop. Alimentația corespunde standardelor stabilite. În Penitenciarul nr.11-Bălți apa potabilă este asigurată din apeductul orășenesc. Calitatea apei corespunde standardelor.

Standardele CtEDO prevăd norma de spațiu de locuit per prizonier într-o celulă cu mai multe ocupații 4 m^2. Însă, CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată , în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi şi alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiile de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilația, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii.

Așadar, judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului.

Argumentele părților:

Potrivit prevederilor art.447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice pârților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursul declarat, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025 și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Lupașco Dmitri a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 08.11.2024 în baza art. 264^1 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea art. 85 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 01 ani 07 luni, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Lupașco Dmitri în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Lupașco Dmitri s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Lupașco Dmitri a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 17.12.2024-06.01.2025, în total 20 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule supraaglomerate și insalubre – în care se încalcă normele de igienă, umiditate ridicată, prezența mucegaiului, prezența insectelor, insuficiența luminii naturale și artificiale, lipsa

sistemului de ventilare, asistența medicală precară, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție ***din Penitenciarul nr. 11 Bălți*** sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări" la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2. La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică neidentificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor. Astfel, la compartimentul „Recomandări" s-au subliniat următoarele: **1.** excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. **3.** Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. **6.** Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți condamnatul Lupașco Dmitri nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea

fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Lupașco Dmitri s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți o perioadă de 20 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce în total termenul pedepsei cu 2 zile pentru perioada de 20 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 7 luni, stabilită lui Lupașco Dmitri prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 08.11.2024, cu 2 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, depuse împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025 ca fiind nefondate, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Lupașco Dmitri împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: **Judecător:** **Judecător:**